

en uitgaven, soorten verlies- en winstbronnen is een *doorlopend* overzicht wenschelijk, over welke *slechts* aan het *eind* van het jaar.

Ten aanzien van het gegeven of zelf-geconstrueerde rekening-systeem vraag men zich af:

- a. betekenis, doel en nut van *elke* rekening.
- b. samenhang tusschen de verschillende rekeningen.
- c. heeft het nut enkele rekeningen te combineeren (inperking van het rekeningssysteem).
- d. heeft het nut enkele rekeningen te splitsen (uitbreiding van het rekeningssysteem).

Speciale overweging verdient de mogelijkheid in het rekeningssysteem na te streven de idee van:

- de Trading-account
- de Permanente balans
- gebruik van tusschenrekeningen voor posten die korten tijd zwevend blijven (Remises Onderweg — Remboursementen — Incassowissels — Wissels onder kassier — Verrekeningen tusschen filialen onderling enz.)
- gebruik van afzonderlijke rekeningen voor het debet en het credit van een rubriek aantekeningen die in wezen bijeen hooren (b.v. rekeningen voor indirecte productiekosten tegenover „Verrekende Opslagen” of derg.).

Overweging verdient de moeilijkheid de sorteering over het het rekening- en sub-rekeningssysteem altijd door consequent te doen plaats hebben, dus te voorkomen dat zelfde soort posten op verschillende hoofden te recht komen. Men denke aan detailleeringen van onkosten, indirecte productiekosten, enz. Het volgende valt hieromtrent op te merken:

1. men vermijde al te subtiele onderscheidingen
2. sorteering van gewichtige posten geschiede door ter zake kundig personeel (b.v. de kassier houdt een eenvoudig kasboek of de eerste (totaal-)kolom van een tabellarisch kasboek bij; de sorteering kan achteraf plaats vinden door iemand, die meer dan dit voor den kassier noodig is, in het rekeningssysteem thuis is.
3. men bevordere dat bij sorteering de overname uit de oorspronkelijke bescheiden plaats vinde; deze immers zijn meest vollediger dan de aantekening die daarvan in een deel der administratie plaats vond; vaak wordt dan tevens de interne controle gediend.
4. men bevordere dat op de bescheiden de rekeninghoofden worden vermeld waarheen de posten hun weg moeten vinden en dat dit ook geschiedt in de boeken die als bron voor verdere detailleering dienen.
5. soms kan goede classificering bevorderd worden door te zorgen dat een deel van het personeel steeds bij de hand heeft een tot in onderhoofden uitgewerkt rekeningsskelet; een begrooting kan ook in deze richting diensten bewijzen. In een zéér omvangrijke administratie zou een alfabetisch klappertje op zoo'n rekeningsskelet of begrooting nut kunnen hebben.

Ten behoeve van goeden samenhang tusschen de verschillende hulp- en bijboeken eenerzijds met andere hulp- en bijboeken en grootboeken anderzijds, (het „boekensysteem”) vraag men zich ten aanzien van elk boek af:

1. Voor welke doeleinden wordt de inhoud van het boek benut?
 Waar de doeleinden hierboven besproken meer betrekking hadden op een heele administratie of een samenhangend gedeelte er van, vallen behalve die bovenbesproken doeleinden hier nog te onderscheiden:

hoeveelheids- tegenover *geld lijke* controle en vastlegging; beide kunnen vaak in één boek gecombineerd worden.
bijeenbrengen van gegevens die later elders in de administratie worden gesorteerd en/of verwerkt, tegenover *sorteeren* van gegevens.

(Wordt vervolgd)

Drs. J. PAARDEKOOPER

GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET OMTRENT DE NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN VAN KOOPHANDEL EN DE AANSPRAKELIJKHEID VOOR HET PROSPECTUS

(Slot)

Belangrijker voor den accountant zijn de bepalingen in § 3, welke over het vermogen der N. V. handelt. Art. 40 bepaalt n.l., dat overeenkomsten, aangaan ten behoeve eener of te richten N.V. voor die vennootschap rechten en verplichtingen met zich medebrengen, wanneer de N.V. dergelijke overeenkomsten na hare oprichting uitdrukkelijk of stilzwijgend heeft bekrachtigd. Daar stilzwijgend bekrachtigen wil zeggen, dat er geen uitdrukkelijke vernietiging plaats vindt, dient dus ook het tijdperk, voorafgaande aan den oprichtingsdatum uit de verschillende bescheiden te worden nagegaan, wil een controleerend accountant zekerheid hebben, dat geen rechten en verplichtingen hem onbekend blijven. Het wordt dan ook mogelijk, dat er handelingen zullen blijken uit de administratie der N.V., waarvan de grondslag nog vóór het bestaan dier N.V. gezocht moet worden, zonder dat de oprichtingsacte dienaangaande eenige aanwijzing geeft.

Mede van interesse zijn de bepalingen van art. 40a, dat de vermelding in de acte van oprichting voorschrijft van zekere overeenkomsten, welke met het vermogen der N.V. rechtstreeks verband houden.

Hiermede zijn bedoeld, overeenkomsten:

- a. betreffende het nemen van aandeelen op bezwarende voorwaarden voor de N.V.:
- b. in verband met het verkrijgen van aandeelen anders dan door deelneming, opengesteld voor het publiek;
- c. strekkende om oprichters of bij de oprichting betrokkenen te bevoordeelen;
- d. aangaande volstorting der aandeelen op andere wijze dan door betaling van Nederlandsch wettig betaalmiddel (dus b.v. door inbreng van een zaak, onroerend goed, in het algemeen bij die gevallen waarin een reeds bestaande onderneming in een N.V. wordt omgezet);
- e. betreffende eenige verkrijging van eigendom of eenig ander recht door de vennootschap tege een prijs die één tiende gedeelte van het geplaatst kapitaal te boven gaat;
- f. verband houdende met de overdracht aan de N.V. van een bedrijf of onderneming, van oetrooien en van vergunningen tot aanleg of gebruik van een werk of tot terreinontginning.

De acte mag echter aan de bestuurders de bevoegdheid verleenen, om dergelijke overeenkomsten zonder goedkeuring der aandeelhouders aan te gaan; in het jaarverslag moet dan echter de zakelijke inhoud ervan vermeld zijn.

Verboden is het aan aandeelhouders over hun verplichte stortingen een vaste rente te garandeeren. Wel mogen z.g. „Bauzinsen” worden gegeven, gedurende den tijd, dat de uitoefening van het bedrijf na de oprichting nog niet is aangevangen, echter gedurende ten hoogste vier jaren tegen een maximale rentevoet van 4 %.

Over onverplichte stortingen mag een vaste rente vergoed worden, mits de winst deze toelaat. Indien deze laatste bepaling in de acte niet vermeld staat, wordt een onverplichte storting als geleend geld beschouwd en is dus niet compenseerbaar.

Niet-volgestorte aandelen mogen door de N.V. niet worden overgenomen, volgestorte aandelen slechts tot een bedrag, door de acte van oprichting bepaald.

De artikelen 41b—41h regelen de formaliteiten bij wijziging in het kapitaal en daarmee verbonden veranderingen in de acte van oprichting. Verzet door belanghebbenden (crediteuren) kan tegen een kapitaalsvermindering plaats vinden, en wordt behandeld door de arrondissementsrechtbank in de plaats van vestiging der N.V.

De jaarrekening wordt behandeld in de artikelen 42—42f. Zij moet, behoudens verlenging van dien termijn wegens bijzondere omstandigheden, worden opgemaakt en, ter vaststelling aan de Algemeene Vergadering voorgelegd, binnen 8 maanden na afloop van het boekjaar. Een toelichting, welke vermeldt naar welke maatstaf de onroerende en roerende zaken der N.V. zijn gewaardeerd, moet worden bijgevoegd.

Balans, Verlies- en Winstrekening en toelichting moeten worden ondertekend door alle bestuurders (de term „directeuren” wordt in het ontwerp angstvallig vermeden) en door eventuele commissarissen, welke met het toezicht op het opmaken van de jaarrekening zijn belast.

Nog steeds wordt een dergelijk toezicht dus aan commissarissen „zoo die er zijn” overgelaten, en bestaat geen dwingende bepaling ten aanzien der accountants-contrôle. Wel geeft artikel 42a aan de Algemeene Vergadering de bevoegdheid — indien de statuten dit voorschrijven legt het zelfs de verplichting op — tot de benoeming van een „deskundige” (waarom mag de naam van ons beroep niet worden genoemd?), teneinde op de boekhouding regelmatig toezicht te houden, en aan de algemeene vergadering verslag uit te brengen betreffende de jaarrekening met toelichting. Ook het jaarverslag der directie dient dus in het accountantsrapport te worden besproken, welk rapport, behoudens afwijkende bepalingen dienaangaande in de statuten, ter kennis wordt gebracht van commissarissen. De „deskundige” is gerechtigd tot inzage van alle boeken en bescheiden, waarvan kennisname voor de richtige vervulling van zijn taak noodig is (te zijner beoordeeling, of wordt dit aan de prudentie van een der beheerende organen der N.V. overgelaten?). Ook moeten hem de waarden der vennootschap desverlangd worden getoond. Mededeeling van hetgeen hem, betreffende de zaken der N.V. in de uitvoering zijner werkzaamheden is bekend geworden, mag slechts binnen het raam van zijn opdracht plaats vinden. De algemeene vergadering bepaalt zijn salaris. Tot de vergadering, welke over de vaststelling der jaarrekening beslist, heeft hij toegang en brengt daar een adviseerende stem uit.

Over de aansprakelijkheid van den accountant ten aanzien der juistheid van de balans en verlies- en winstrekening zwijgt het wetsontwerp. Wel geeft zij een bepaling te dien opzichte voor de bestuurders, welke, volgens art. 49e, tegenover derden hoofdelijk aansprakelijk zijn voor schaden, welke deze hebben geleden tengevolge van het feit, dat de balans, Verlies- en Winstrekening of toelichting den toestand der N.V. te gunstig hebben voorgesteld. Zelfs indien de algemeene vergadering décharge heeft verleend kan bij faillissement der N.V., de curator schadevergoeding ten bate van den boedel vorderen, indien de toestand der N.V. moet worden geweten aan groote schuld of nalatigheid van een bestuurder.

In verband met de winstverdeling en — uitkeering wordt bepaald, dat de winst, voorzover niet anders uit de acte van oprichting blijkt, aan aandeelhouders ten goede komt en in verhouding tot de verplichte stortingen over de aandelen wordt verdeeld. Door vaststelling van het uitkeerbare winstbedrag per aandeel, dus van het dividend, krijgt de aandeel-

houder een vordering op de N.V., welke aan geen korteren verjaringstermijn dan 5 jaren vanaf den dag der betaalbaarstelling mag zijn gebonden.

Er wordt niet geacht winst te zijn behaald, indien niet een vorig verliessaldo, voorzover dat niet door een reserve of op andere wijze kon worden bestreden, geheel uit de resultaten is aangezuiverd.

§ 4 regelt de algemeene vergadering van aandeelhouders, schrijft tenminste één vergadering per jaar voor, en voorziet in de formaliteiten der bijeenroeping, eventueel zonder medewerking van het bestuur. Het stemrecht wordt niet meer beperkt, doch wordt in verband met aantal, bedrag en aard der aandelen bepaald. Vrijheid wordt echter gelaten, om in de acte van oprichting afwijkende bepalingen op te nemen. Indien de bevoegdheid om de acte van oprichting te wijzigen in die acte voor de algemeene vergadering is buitengesloten, dan kan een wijziging nog plaats vinden in een vergadering, waarin het geheele geplaatste kapitaal is vertegenwoordigd, en wel met algemeene stemmen. In geen geval mogen derden door een wijziging in de acte buiten hun toestemming worden benadeeld. Bij faillissement der N.V. is de toestemming van den curator noodig om tot wijziging der acte van oprichting te geraken.

Binnen zes maanden, nadat een besluit door een algemeene vergadering is genomen, kan in rechten door een aandeelhouder of een derde-belanghebbende de nietigheid daarvan worden ingeroepen. Ingeval van kwade trouw wordt een dergelijke vordering echter niet aan bovengenoemde termijn gebonden.

Mede van belang voor den accountant zijn de bepalingen in § 5, waarbij een bestuurder aansprakelijk wordt gesteld wegens tekortkomingen bij de vervulling van zijn taak. Valt de vervulling daarvan binnen de werkzaamheden van meer bestuurders, dan zijn deze hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk. Tegenbewijs van een bestuurder is toegelaten. Overschrijdt een bestuurder, door een overeenkomst met een derde, zijn bevoegdheid, zoodat de N.V. niet gebonden is, dan wordt hij geacht die overeenkomst voor zichzelf te hebben aangegaan. Overtreding van de wet of van de acte van oprichting brengt eveneens aansprakelijkheid van den bestuurder, welke de overtreding heeft begaan, mede tegenover derden met zich. Een bestuurder, die van een dergelijke overtreding door zijn collega('s) kennis draagt, moet alle maatregelen nemen, om de gevolgen daarvan af te wenden, zoo spoedig mogelijk hiervan mededeeling doen aan commissarissen, of, zoo deze er niet zijn, aan een onmiddellijk bijeen te roepen algemeene vergadering. De wet neemt aan, dat een dergelijke bestuurder kennis draagt van elke overtreding, welke hem bij de richtige waarneming van zijn taak niet onbekend zou zijn gebleven.

Verder wordt in § 5 de taak der commissarissen behandeld. Een dergelijk college wordt niet dwingend voorgeschreven. Ook commissarissen hebben de bevoegdheid, een deskundige ter controle der boeken, etc. aan te wijzen, als zulks niet reeds door de algemeene vergadering is geschied. Ten aanzien van gepubliceerde balansen, toelichtingen, etc. zijn de commissarissen, met het toezicht op die stukken belast, evenzoo aansprakelijk als de bestuurders. Bij overtredingen door een commissaris van de wet of de acte van oprichting is deze eveneens verantwoordelijk.

Een derde lichaam, dat een controleerende functie kan uitoefenen, is een, door de rechtbank op verzoek van een aantal aandeelhouders, minstens $\frac{1}{5}$ van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigend te benoemen commissie, welke een onderzoek kan instellen naar het beleid en den gang van zaken

eener N.V.; een dergelijk verzoek kan slechts worden ingediend bij de rechtbank als het door commissarissen en algemeene vergadering is afgewezen. Het verzoek wordt afgewezen, indien niet blijkt, dat er gegronde redenen zijn om aan een juist beleid, etc. te twijfelen. Het verslag der commissie wordt ter griffie voor belanghebbenden ter inzage gedeponceerd. De commissie kan gerechtelijk bijstand inroepen om inzage te verkrijgen van boeken, bescheiden en waarden der vennootschap, staat dus te dien opzichte sterker dan de controleeren- en accountant.

§ 6 bevat ten slotte de bepalingen, bij liquidatie in acht te nemen. Verdeeling der baten, na voldoening van alle schuldeischers, geschiedt aan aandeelhouders en andere recht-hebbenden in verhouding tot ieders recht.

Tegen het uitkeeringsplan, dat ter inzage gedeponceerd moet worden, kan verzet worden aangeteekend, waarvan de formaliteiten mede in deze § worden behandeld.

Het wetsontwerp bevat verder enige wijzigingsbepalingen voor het B.W. en het W. van Strafrecht, waarbij de aansprakelijkheid geregeld wordt van degenen, die onware gegevens openbaar maakt of openbaar doet maken teneinde obligatiën, schuldbrieven, leeningen en aandelen te plaatsen. Certificaten gelden als origineele stukken. Geleden schade door deze handelingen moet worden vergoed, of de stukken tegen het oorspronkelijk daarvoor aan hem betaalde bedrag worden terug genomen. De vennootschap, stichting, etc. is zelf aansprakelijk indien de plaatsing geschiedde uithoofde eener overeenkomst door of voor haar (b.v. door oprichters) gesloten, of zij heeft nagelaten mede te deelen, dat het niet namens haar geschiedde.

Bestuurders, commissarissen en oprichters zijn in dergelijke gevallen aansprakelijk, tenzij zij tijdig ter algemeene kennis brengen, dat de openbaarmaking buiten hun weten of tegen hun wil is geschied.

In dergelijke gevallen kan bovendien gevangenisstraf worden opgelegd.

Publicatie van een onware balans, etc. wordt eveneens met gevangenisstraf bedreigd, terwijl het achterwege laten der openbaarmaking of ter inzage legging met hechtenis kan worden gestraft.

Het ontwerp sluit met eenige overgangsbepalingen van formalistisch belang.

S. KONIJN

UIT EN VOOR DE PRAKTIJK

Red.: ABR. MEY, JAMES POLAK

In deze rubriek worden elke maand een of meer opgaven gepubliceerd, waarvan ieder abonné de uitwerking aan de redactie kan inzenden.

De oplossingen moeten vóór den 25sten der maand, volgend op die, waarin de opgave is gesteld, worden toegezonden aan den rubriekredacteur, wiens naam bij de desbetreffende opgave werd vermeld. Ze worden beoordeeld onder de initialen van den inzender (wiens naam en adres op het werk moeten zijn vermeld) of onder door hem te geven motto.

Op het couvert te schrijven „Oplossing”.

Het papier slechts aan een zijde te beschrijven. Losse vellen papier aan elkaar hechten.

Voor werkstukken welke men terugverlangt, gefrankeerd couvert bijvoegen.

Voor elke opgave worden punten gegeven (maximum 10). Hij of zij, die het hoogste aantal punten voor 6 uitwerkingen verkrijgt, ontvangt van den uitgever een boekwerk, betrekking hebbende op het vak. — Zij, die eenmaal een prijs ontvingen, blijven verder buiten mededinging.

OPGAVE No. 19

Uitwerkingen vóór 25 November a.s. in te zenden aan den heer ABR. MEY, Heerengracht 508, Amsterdam

A. en B. zijn eigenaren van een fabriek, waarin zij een massa-product vervaardigen.

Een deel van de productie is geheel voor eigen rekening, het andere gedeelte wordt voor derden in loon bewerkt; de grondstoffen daarvoor worden door de betrokkenen verstrekt.

Vroeger dreven zij de zaken in den vorm eener Vennootschap onder een firma en deelden zij de winst gelijk. Vijf jaar geleden hebben zij om fiscale redenen een N.V. opgericht tot exploitatie van de fabriek. De aandelen hebben zij samen genomen, elk voor de helft; beiden zijn directeur, elk op een salaris van f 6000.— per jaar. De firma is blijven bestaan en verhuurt de fabrieksgebouwen enz., welke zij in eigendom heeft behouden, aan de N. V.

In aanmerking nemende, dat het bedrijf gunstige resultaten afwerpt en thans op volle capaciteit werkt, zijn zij er op bedacht tijdig maatregelen te nemen, om in de toekomst verdere uitbreiding mogelijk te maken en vreemd kapitaal in de N. V. te kunnen betrekken. Zij stellen zich in verbinding met een bank, ten einde in de naaste toekomst over een ruim bankrediet te kunnen beschikken, met de bedoeling om op een meer verwijderd tijdstip dat crediet te consolideeren door het emitteeren van aandelen of obligatiën.

De bank draagt U in het begin van 1924 een onderzoek op naar de bedrijfsresultaten. Gij komt tot de conclusie, dat slechts de jaren 1922 en 1923 daarvoor in aanmerking komen en vroegere jaren voor het gestelde doel geen beteekenis hebben.

De vooruitzichten zijn zoo, dat voor 1924 geen minder goede resultaten behoeven te worden verwacht dan die over 1923.

De jaarrekeningen van 1922 en 1923 worden hierbij overgelegd.

Het is U gebleken, dat de administratie geheel in orde was en dat werden geproduceerd:

in 1922: 16000 ton in loon, 14000 ton voor eigen rekening;

in 1923: 24000 ton in loon, 16000 ton voor eigen rekening.

De voorraden gereed product zijn op de balans gebracht voor den verkoopprijs min 10 %, de voorraden product in bewerking voor den kostprijs der grondstoffen plus de reeds besteede directe fabriekskosten, de voorraden grondstoffen, brandstoffen enz. voor den kostprijs.

De „Reserve Dubieuse Debiteuren” is voldoende.

Gevraagd:

I. Welke mededeelingen betreffende resultaten zult gij aan de Bank doen?

(Behoeft niet in rapport- of briefvorm).

II. Welke veranderingen in de constructie van de zaak acht gij op grond van de gegevens, die de opgave en de beide jaarrekeningen verstrekken, noodig, opdat de zaak in de toekomst voor emissie vatbaar worde?

UITWERKING OPGAVE No. 15

Men is gewoon een zeker deel der fabricatiekosten per K. G. product te bepalen door het totaal dezer kosten te deelen door het totaal aantal geproduceerde K.Gen, aldus aannemende dat deze kosten voor elk K.G. gelijk zijn.

Waar de totale productie per maand schommelt van 31063 K.G. tot 50179 en zeker aan te nemen is dat althans een deel der kosten constant is, moet men wel tot onderling zeer afwijkende prijzen komen. Het ligt in de rede dat men op zoek gegaan is naar de oorzaak hiervan.